

This question paper contains 1 printed page]

A—402—2018

FACULTY OF ARTS

B.A. (Fifth Semester) EXAMINATION

NOVEMBER/DECEMBER, 2018

(CBCS Pattern)

MARATHI (Elective)

Paper-IX (DSE.MAR-1)

(मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास)

(Friday, 14-12-2018)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

सुचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :

(i) 'लीळाचरित्र' म्हणजे श्रीचक्रधर यांची वाङ्मयीन मूर्ती होय' साधार स्पष्ट करा.

(ii) केशिराजबासांच्या 'सूत्रपाठ' व 'दृष्टांतपाठ' या ग्रंथांचे विशेष लिहा.

2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :

(i) संत नामदेवांच्या आत्मचरित्रपर अभंगाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

(ii) ज्ञानेश्वरीतील 'काव्य' आणि 'तत्वज्ञाना'चे स्वरूप लिहा.

3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :

(i) महात्मा बसवेश्वर यांच्या 'वचनां'तील सामाजिक आशय लिहा.

(ii) संत एकनाथांच्या 'भावार्थरामायणा'चे स्वरूप विशद करा.

4. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

(i) ताम्रपट

(ii) संत जनाबाई

(iii) संत नरहरी सोनार

(iv) संत गोराकुंमार.

A—402—2018

This question paper contains 1 printed page]

A—401—2018

FACULTY OF ARTS

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

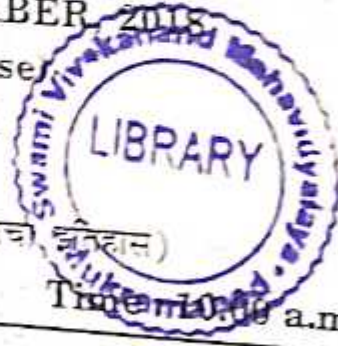
NOVEMBER/DECEMBER 2018

(CGPA Course)

MARATHI

Paper-IX

(मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास)

(Friday, 14-12-2018)

Time—2 Hours

Time—10.00 a.m. to 12.00 noon

Maximum Marks—40

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :
(i) महानुभावीय संप्रदायाचे तत्त्वज्ञान सांगून आचारधर्म थोडक्यात स्पष्ट करा.
(ii) आद्यकवयित्रा महदंवेच्या धक्क्यातील आशय स्पष्ट करा.

2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :
(i) संत ज्ञानेश्वरांच्या साहित्यातील भक्तांचे स्वरूप स्पष्ट करा.
(ii) 'ज्ञानदेवे रचिला पाया' या उक्तीचा परामर्श द्या.

3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :
(i) संत नामदेवांच्या आत्मनिवेदनपर अभंगाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
(ii) स्त्रा मनाचे दुःख संत जनाबाई व संत कान्होपात्रा यांच्या अभंगातून कसे व्यक्त झाले आहे ते लिहा ?

4. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :
(i) वीरशैव संप्रदाय
(ii) महाराष्ट्राची व्युत्पत्ती
(iii) शिलालेख
(iv) महात्मा वस्वेश्वर.

A—401—2018

This question paper contains 1 printed page|

A—401—2018

FACULTY OF ARTS

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

NOVEMBER/DECEMBER

(CGPA Course)

MARATHI

Paper-IX

(मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास)

(Friday, 14-12-2018)

Time—10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) महानुभावीय संप्रदायाचे तत्त्वज्ञान सांगून आचारधर्म थोडक्यात स्पष्ट करा.
  - (ii) आद्यकवयित्री महदंवेच्या धवळ्यातील आशय स्पष्ट करा.
2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) संत ज्ञानेश्वरांच्या साहित्यातील भक्तीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
  - (ii) 'ज्ञानदेवे रचिला पाया' या उक्तीचा परामर्श घ्या.
3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) संत नामदेवांच्या आत्मनिवेदनपर अभंगाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
  - (ii) स्त्री मनाचे दुःख संत जनाबाई व संत कान्होपात्रा यांच्या अभंगातून कसे व्यक्त झाले आहे ते लिहा ?
4. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) : 10
  - (i) वीरशैव संप्रदाय
  - (ii) महाराष्ट्राची व्युत्पत्ती
  - (iii) शिलालेख
  - (iv) महात्मा बस्वेश्वर.

A—401—2018

CG-11-2020

WINTER EXAM 2020

Subject Name : SA-101_Marathi (Optional)-Madyayugin Marathi Vangmya
Itihas-(DSE-I)-IX-(CBCS)_V_20-03-2021

Date : 20/03/2021

Duration : 60

Instruction / सुचना / :-

- * Follow the detail instructions given on OMR Sheet
- * ओ एम आर वरील सर्व सूचनांचे पालन करावे.

Q.1

मराठी भाषेचा पहिला वाक्यरूप आविष्कार..... शिलालेखातून झाला आहे.

- A]श्रवणबेळगोळ
- B]अक्षी

- C]पाटण
- D]पंढरपूर

Q.2

महाराष्ट्रातील आद्य उपासना पंथ म्हणून..... पंथाचा उल्लेख केला जातो.

- A]महानुभाव
- B]वारकरी

- C]नागेश
- D]नाथ

Q.3

"मुकुंदराज हे ज्ञानेश्वरानंतरचे असावेत." असे मत..... यांनी मांडले आहे.

- A]श्री भारद्वाज
- B]शं.गो.तुळपुळे

- C]वि.का.राजवाडे
- D]ल. रा. पांगारकर

Q.4

"धुळी आतील रत्न | जरी भेटे न करिता प्रेल | तरी चतुरी येत | कां न करावा ||" असा मराठी भाषेचा दुबळा पुरस्कार कोणत्या कवींनी केला.

- A]संत ज्ञानेश्वर
- B]मुकुंदराज

- C]मुक्तेश्वर
- D]दासोपंत

Q.5

'जयश्रीकृष्णी पंत' या नावाने..... हा संप्रदाय ओळखला जातो.

- A]नाथ
- B]दत्त

- C]महानुभाव
- D]वारकरी

Q.6

'अय्या कैसा सुंदर पुरुषु: साक्षात गोरक्षनाथु:' हे उद्गार खालीलपैकी कुणाबद्दलचे आहेत

- A]गोरक्षनाथ
- B]संथ ज्ञानेश्वर

- C]महात्मा बसवेश्वर
- D]चक्रधर स्वामी

Q.7

'लीळाचरित्र' हा ग्रंथ..... यांच्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण करण्यात आला

- A]

- C]

नागदेवाचार्य
B)केसोबास

बाईदेवबास
D)चक्रधर स्वामी

Q.8

खालीलपैकी कोणत्या ग्रंथाकडे 'महानुभाव साहित्यधारेची गंगोत्री' म्हणून अभ्यासक पाहतात.

A)सुत्रपाठ

B)श्री गोविंदप्रभुचरित्र

C)श्रीकृष्ण चरित्र

D)लीळाचरित्र

Q.9

'दृष्टांतपाठ' या ग्रंथाची..... रचना यांनी केली.

A)नागदेवाचार्य

B)केसोबास

C)वामन पंडित

D)नारायण पंडित

Q.10

'सुत्रपाठ' या ग्रंथात..... सूत्रे संकलित करण्यात आली आहेत.

A)1255

B)1555

C)1055

D)1420

Q.11

श्री नरेंद्र पंडित यांनी 'रुक्मिणी स्वयंवर हा ग्रंथ इ. स..... साली लिहिला.

A)1292

B)1295

C)1298

D)1295

Q.12

भागवताच्या एकादशस्कंधावरील मराठीतील पहिले भाष्य म्हणजे हा.....ग्रंथ होय.

A)रुक्मिणीस्वयंवर

B)शिशुपालवध

C)उद्धवगीता

D)ज्ञानप्रबोध

Q.13

'सह्याद्रिवर्णन' या ग्रंथात..... यांचे चरित्र आणि स्तोत्रे साकारली आहेत.

A)श्री दत्तात्रेय

B)श्री चांगदेव राउळ

C)श्री गोविंदप्रभू

D)चक्रधर स्वामी

Q.14

'ज्ञानप्रबोध' हा ग्रंथ भगवद्गीतेच्या कोणत्या अध्यायावर आधारित आहे.

A)पाचव्या

B)अकराव्या

C)तेराव्या

D)पंधराव्या

Q.15

इ. स. १३१३ साली भास्करभट्ट बोरीकर यांनी..... हा ग्रंथ लिहिला.

A)रुक्मिणीस्वयंवर

B)शिशुपालवध

C)उद्धवगीता

D)ज्ञानप्रबोध

Q.16

'सह्याद्रिवर्णन' या ग्रंथाचा कर्ता म्हणून ..... यांचा उल्लेख केला जातो.

A)म्हाइंभट्ट
B)नारायण व्यास

C)पंडित विश्वनाथ बाळापुरकर
D)रवळो व्यास

Q.17

ऋद्धिपूर येथे खालीलपैकी कोणत्या महानुभाव संताचे कायम वास्तव होते.

A)श्री गोविंदप्रभू
B)केसोबास

C)नागदेवाचार्य
D)चक्रधर स्वामी

Q.18

वारकरी संप्रदायाचे उपास्यदेवत..... आहे

A)श्रीराम
B)श्रीकृष्ण

C)श्री विठ्ठल
D)श्री शंकर

Q.19

तीरे संस्कृताची गहने । तोडूनि मन्हाटीया केली शब्दसोपाने । रचिली धर्मनिधाने । निवृत्तीदेवे ॥' अशी भूमिका कोणत्या संतानी प्रकट केली आहे.

A)संत निवृत्तीनाथ
B)संत ज्ञानेश्वर

C)संत सोपानदेव
D)संत नामदेव

Q.20

'ज्ञानेश्वरी' हा ग्रंथ.....या नावानेही ओळखला जातो.

A)यथार्थदीपिका
B)भावार्थदीपिका

C)गीतारहस्य
D)गीतार्थबोधचंद्रिका

Q.21

ज्ञानेश्वरीतील पसायदानाची ओवीसंख्या..... एवढी आहे.

A)एकवीस
B)अकरा

C)अकरा
D)नऊ

Q.22

ज्ञानेश्वरांचे स्वतंत्र तत्वज्ञान शुद्धरूपात..... या ग्रंथातून प्रकटले आहे.

A)ज्ञानेश्वरी
B)चांगदेवपासष्टी

C)उत्तरगीता
D)अमृतानुभव

Q.23

श्रीचांगदेवाच्या कोऱ्या पत्रास उद्देशून ज्ञानेश्वरांनी दिलेले उत्तर म्हणजे..... हा ग्रंथ होय.

A)ज्ञानेश्वरी
B)अमृतानुभव

C)चांगदेवपासष्टी
D)उत्तरगीता

Q.24

विराणीची रचना करणारे पहिले मराठी संत म्हणजे..... होत.

A)संत निवृत्तिनाथ
B)संत ज्ञानेश्वर

C)संत सोपानदेव
D)संत मुक्ताबाई

Q.25

संत निवृत्तिनाथांची समाधी ..... येथे आहे.

A) आळंदी

B) पौठण

C) त्र्यंबकेश्वर

D) देहू

Q.26

'पृथ्वी सोवळी आकाश सोवळे | मन हे ओवळे अभक्ताचे ||' अशी विवेकी भूमिका कोणत्या संतानी मांडली

A) संत ज्ञानेश्वर

B) संत नामदेव

C) संत मुक्ताबाई

D) संत सोपानदेव

Q.27

'ताटीचे अभंग' ..... या संत कवियत्रीने लिहिले.

A) संत जनाबाई

B) संत सोयराबाई

C) संत मुक्ताबाई

D) संत निर्मळा

Q.28

संत नामदेवांचे गुरु खालीलपैकी ..... आहेत.

A) संत ज्ञानेश्वर

B) संत निवृत्तिनाथ

C) संत सोपानदेव

D) संत विसोबा खेचर

Q.29

हिंदी भाषेतून अभंग रचना करणारे मराठीतील पहिले संतकवी म्हणून ..... यांचा उल्लेख केला जातो.

A) संत एकनाथ

B) संत निवृत्तिनाथ

C) संत सोपानदेव

D) संत नामदेव

Q.30

भावकवितेचा पहिला प्रवाह ..... यांनी मराठीत आणून सोडला.

A) संत नामदेव

B) संत सावता माळी

C) संत निवृत्तिनाथ

D) संत गोरा कुंभार

Q.31

खालीलपैकी कोणती कवियत्री स्वतःचा उल्लेख 'नामयाची दासी' म्हणून करते

A) संत कान्होपात्रा

B) संत मुक्ताबाई

C) संत जनाबाई

D) संत बहिणाबाई

Q.32

मराठीतील पहिला शेतकरी कवी म्हणजे ..... होय.

A) गोरा कुंभार

B) नरहरी सोनार

C) सावता माळी

D) संत नामदेव

Q.33

अवघ्या संत मंडळाची परीक्षा घेण्याची जबाबदारी खालीलपैकी कोणत्या संताकडे होती.

A) गोरा कुंभार

B) संत ज्ञानेश्वर

C) संत मुक्ताबाई

D) संत विसोबा खेचर

Q.34

20/03/2021

मराठी काव्यात पहिल्यांदा अस्पृश्यतेच्या वेदना..... यांच्या अभंगातून प्रकटल्या आहेत. 152
A) संत सेना न्हावी
B) संत गोरा कुंभार
C) संत सावता माळी
D) संत चोखामेळा

Q.35 152 152 152
महात्मा बसवेश्वरांनी..... लोकभाषेत आपले वचन लिहिले.
A) मराठी
B) कन्नड
C) संस्कृत
D) हिंदी

Q.36 152 152 152
अनुभव मंटपाच्या माध्यमातून जगासमोर संसदेचे प्रारूप खालीलपैकी कोणत्या संतानी ठेवले.
A) संत नामदेव
B) संत ज्ञानेश्वर
C) महात्मा बसवेश्वर
D) चक्रधर स्वामी

Q.37 152 152 152
'नको देवराया | अंत आता पाहू ||' अशी आर्त हाक कोणत्या संत कवयित्रीने दिले.
A) संत कान्होपात्रा
B) संत मुक्ताबाई
C) संत जनाबाई
D) संत बहिणाबाई

Q.38 152 152 152
'हे टीका तरी मराठी | परी ज्ञानदाने होईल लाठी ||' असा आत्मविश्वास संत एकनाथांनी कोणत्या ग्रंथातून प्रकट केला आहे.
A) चतुःश्लोकी भागवत
B) एकनाथी भागवत
C) भावार्थ रामायण
D) रुक्मिणीस्वयंवर

Q.39 152 152 152
संत एकनाथांच्या मृत्यूनंतर अर्धवट राहिलेला 'भावार्थरामायण' हा ग्रंथ त्यांच्या..... या शिष्याने पूर्ण केला.
A) गुरोबा
B) गावडा
C) विठोबा
D) मुक्तेश्वर

Q.40 152 152 152
सोळाव्या शतकातील लोकजीवन आणि लोकसाहित्याचे प्रकटीकरण संत एकनाथांच्या..... या काव्यातून झाले
A) भारुड
B) गौळण
C) अभंग
D) ओवी

This question paper contains 2 printed pages]

RA—313—2022

FACULTY OF ARTS

B.A. (Fifth Semestér) EXAMINATION

MAY/JUNE, 2022

(New Pattern)

मराठी (Optional)

Paper-IX

(मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास)

(Monday, 20-6-2022)

Time : 10.00 a.m. to 12.30 p.m.

Time— 2½ Hours

Maximum Marks—50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) मराठीतील आद्य चरित्रग्रंथ म्हणून 'लीळाचरित्राचे' महत्त्व स्पष्ट करा.
  - (ii) महानुभावीय वाङ्मयाच्या निर्मितीमागील प्रेरणा विशद करा.
2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) संत ज्ञानेश्वरांच्या वाङ्मयीन कर्तृत्वाचा आढावा घ्या.
  - (ii) संत नामदेवांच्या अभंगवाणीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) महात्मा बसवेश्वरांचे सामाजिक योगदान स्पष्ट करा.
  - (ii) महात्मा बासवेश्वरांच्या वचनसाहित्यातील पुरोगामी विचारांचा परामर्श घ्या.
4. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) संत एकनाथंच्या 'भावार्थरामायण' या ग्रंथाचा परिचय करून द्या.
  - (ii) संत एकनाथांच्या 'रुक्मिणी स्वयंवर' या ग्रंथाचे काव्यसौंदर्य विशद करा.

P.T.O.

RA—313—202

(2)

WT

5. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (i) विवेकसिंधू
- (ii) संत मुक्ताबाई
- (iii) संत चोखामेळ
- (iv) संत सावता माळी.

This question paper contains 1 printed page

B—367—2017

FACULTY OF ARTS

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2017

(New Course)

MARATHI

(साहित्यविचार—X)

(Monday, 27-11-2017)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. — (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 1
  - (i) साहित्य म्हणजे काय ? ते सांगून भारतीय अभ्यासकांनी सांगितलेल्या व्याख्या स्पष्ट करा.
  - (ii) साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या अनुभवाचे विशेष सांगा.
2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) पाश्चात्यांच्या साहित्यप्रयोजनांची चर्चा करा.
  - (ii) आत्माविष्कार या प्रयोजनाचे महत्व विशद करा.
3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) लक्षणा शब्दशक्तीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
  - (ii) भरताने सांगितलेल्या रससिद्धांताची उकल करा.
4. टिपा लिहा (कोणतेही दोन) : 10
  - (i) साहित्यातील संवेदना
  - (ii) व्यवहारज्ञान
  - (iii) प्रतिभा आणि स्फूर्ति
  - (iv) ललित साहित्याची भाषा.

This question paper contains 1 printed page]

S—380—2018

FACULTY OF ARTS

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2018

(New Course)

MARATHI

Paper-X

(साहित्यविचार)

(Thursday, 12-4-2018)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) साहित्याच्या व्याख्या सांगून त्याआधारे साहित्याचे स्वरूप विशद करा.
  - (ii) ललित साहित्य व ललितोत्तर साहित्य यातील साम्य-भेदाची चर्चा करा.
2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) मम्मटाने सांगितलेल्या साहित्य प्रयोजनांचा परामर्श घ्या.
  - (ii) पाश्चात्य विचारवंतांनी कोणती काव्यप्रयोजने मांडली आहेत ? ते लिहा.
3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) भरताचे रससूत्र उलगडून दाखवा.
  - (ii) शब्दाच्या प्रमुख तीन शक्ती कोणत्या ते सविस्तर लिहा.
4. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : 10
  - (i) साहित्याची भाषा
  - (ii) अर्थप्राप्ती
  - (iii) संचारी भाव
  - (iv) काव्यस्य आत्मा ध्वनि.

S—380—2018

This question paper contains 1 printed page|

AH—471—2019

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2019

(CBCS Pattern)

मराठी (ऐच्छिक)

Paper X (DGE-I)

(साहित्यविचार)

(Monday, 15-4-2019)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) साहित्याची संकल्पना स्पष्ट करून 'अलंकार वक्रोक्ती, रीती' या काव्य लक्षणांची चर्चा करा.
  - (ii) साहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) पाश्चात्य साहित्य प्रयोजनांची चर्चा करा.
  - (ii) 'लक्षणा' या शब्दशक्तीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) 'भाषा हे ललित साहित्याचे माध्यम आहे' सोदाहरण स्पष्ट करा.
  - (ii) भरताचे रससूत्र उलगडून दाखवा.
4. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) : 10
  - (i) काव्यस्य आत्मा ध्वनि
  - (ii) पलायनवाद
  - (iii) आर्थी व्यंजना
  - (iv) स्थायीभाव.

AH—471—2019

This question paper contains 1 printed page]

A—147—2019

FACULTY OF ARTS

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) (Regular) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2019

(CBCS Pattern)

मराठी

Paper-X (DGE-I

(साहित्यविचार)

(Monday, 2-12-2019)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— सर्व प्रश्न सोडवा.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :
(अ) साहित्य म्हणजे काय ते सांगून साहित्याच्या विविध व्याख्या लिहा. 15
(ब) भारतीय साहित्यातील प्रयोजनाची सविस्तर चर्चा करा.
2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :
(अ) शब्दांच्या तीन प्रमुख शक्ती कोणत्या ते स्पष्ट करा. 15
(ब) भरतांनी सांगितलेले रससुत्र सविस्तर स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी प्रत्येक गटातील एक टीप सोडवा :
(अ) (i) साहित्याची भाषा
(ii) अर्थप्राप्ती प्रयोजन. 5
(ब) (i) लक्षणा शब्दशक्ती
(ii) वीर रस. 5

A—147—2019

Time: One Hour

Instruction:

Attempt All Questions.

Max. Marks: 40

Marathi

- 1 साहित्याचे प्रमुख माध्यम कोणते आहे?

(A) रंग	(B) संगीत	(C) भाषा	(D) शब्द
---------	-----------	----------	----------
- 2 'प्रतिभास निबंधन' ही संकल्पना कोणत्या मीमांसकाची आहे?

(A) जगन्नाथ	(B) राजशेखर	(C) मम्मट	(D) रुद्रट
-------------	-------------	-----------	------------
- 3 औचित्य विचाराचे समर्थक कोणते मीमांसक आहेत?

(A) क्षेमेद्र	(B) वामन	(C) रुद्रट	(D) राजशेखर
---------------	----------	------------	-------------
- 4 अपूर्व वस्तू निर्माण करणारी प्रतिभा म्हणजे प्रज्ञा हा विचार कोणाचा आहे?

(A) अभिनव गुप्त	(B) हेमचंद्र	(C) केंद्र	(D) रुद्रट
-----------------	--------------	------------	------------
- 5 मानवी जीवनातील कोणताही विषय नव्या रूपात आणण्याचे सामर्थ्य कोणाचे असते?

(A) साहित्यिक	(B) राजवर्णी	(C) अभिनेता	(D) चित्रकार
---------------	--------------	-------------	--------------
- 6 'रस' या संस्कृत धातूचा अर्थ काय आहे?

(A) रुची घेणे	(B) आस्वाद घेणे	(C) सुख संवेदना	(D) प्रीतिपेकी मने
---------------	-----------------	-----------------	--------------------
- 7 लयबद्ध विचार म्हणजे काव्य हे मत कोणाचे आहे?

(A) कालांडल	(B) मिल्टन	(C) हॅजलिट	(D) जॅक्सन
-------------	------------	------------	------------
- 8 विवक्षित विषयांचे ज्ञान देऊन माणसाची बुद्धी विकसित करणे हा हेतू कोणत्या साहित्याचा असतो?

(A) शास्त्राचा	(B) भाषेचा	(C) संस्कृतीचा	(D) साहित्याचा
----------------	------------	----------------	----------------
- 9 साहित्याचे नेमके प्रयोजन कोणासाठी असते?

(A) लेखक	(B) वाचक	(C) समीक्षक	(D) प्रीति मने
----------	----------	-------------	----------------
- 10 काव्य हे व्यवहारविदे आहे असे कोणी म्हटले आहे?

(A) मम्मट	(B) लोल्लनट	(C) भट्टनायक	(D) रामन
-----------	-------------	--------------	----------
- 11 कलेसाठी कला या कलावादी विचाराचे समर्थन कोणी केले आहे?

(A) ना. सी. फडके	(B) वि. स. खांडेकर	(C) ज. वि. केळकर	(D) वि. के. बेडेकर
------------------	--------------------	------------------	--------------------
- 12 पलायनवादाची दुसरी वाजू म्हणजे काय?

(A) इच्छापूर्ती	(B) स्वप्नरंजन	(C) आनंद	(D) प्रीतिपेकी मने
-----------------	----------------	----------	--------------------
- 13 वाच्यार्थ (मुख्यार्थ) यासाठी कोणता शब्द वापरला जातो?

(A) संकेतार्थ	(B) विन्मूर्ध	(C) शब्दार्थ	(D) लौकिकार्थ
---------------	---------------	--------------	---------------
- 14 जे अनाकलनीय व अज्ञात असते त्याचे कर्तृत्व कोणाकडे मानले जाते?

(A) कवी	(B) कलावंत	(C) ईश्वर	(D) विचारवंत
---------	------------	-----------	--------------
- 15 शब्दाच्या किती शक्ती आहेत?

(A) तीन	(B) चार	(C) पाच	(D) सहा
---------	---------	---------	---------
- 16 'अभिधा' या शब्दशक्तीच्या प्रकरात कोणत्या बाबी येतात?

(A) यांग	(B) रुद्र	(C) योगारूढ	(D) यापेकी सर्व
----------	-----------	-------------	-----------------
- 17 लक्षणा सि शब्दाची कोणती शब्दशक्ती आहे?

(A) पहिली	(B) दुसरी	(C) तिसरी	(D) यापेकी नाही
-----------	-----------	-----------	-----------------
- 18 'दागवरून हत्ती गेला' हे कोणत्या शब्दशक्तीचे उदाहरण आहे?

(A) अभिधा	(B) लक्षणा	(C) व्यंजना	(D) यापेकी नाही
-----------	------------	-------------	-----------------
- 19 मुख्यार्थाहून वेगळ्या असा अर्थ होतो ती कोणती शब्दशक्ती श्रेय?

(A) अभिधा	(B) लक्षणा	(C) व्यंजना	(D) यापेकी नाही
-----------	------------	-------------	-----------------
- 20 लक्षणा शब्दशक्तीचे कोणते प्रकार आहेत?

(A) गोणी	(B) शुद्धा	(C) सातेपा	(D) यापेकी सर्व
----------	------------	------------	-----------------

- 21 'सूर्य अस्तांना गेला' हे वाक्य कोणत्या शब्दशक्तीचे आहे?
(A) अभिधा (B) लक्षणा (C) व्यंजना (D) यापैकी नाही
- 22 'अभिधा' शब्दशक्तीच्याद्वारे नेमकं कोणता अर्थ समजतो?
(A) मुख्यार्थ (B) लक्षार्थ (C) व्यंग्यार्थ (D) यापैकी नाही
- 23 'वाक्य रसात्मक काव्यम्'
(A) भरत (B) विश्वनाथ (C) भट्टनोल्लट (D) प्रकृक
- 24 दुःख, भय, क्रोध या भावना कशा आहेत?
(A) सूक्ष्म (B) दुःख (C) कौतुकान्तर (D) इत्यान्यद
- 25 रजोगुण, तमोगुण यांचा स्पर्श कोणत्या भावनेत नसतो?
(A) गरम (B) तामस (C) ज्ञान्तिक (D) योगिक
- 26 'नावर्णा' हे कव्य कोणत्या रसाशी संबंधित आहे?
(A) वीर (B) करुण (C) शृंगार (D) हृदय
- 27 रसमुद्राची मांडणी कोणत्या मीमांसकाने केली आहे?
(A) आनंदवर्धन (B) भरतमुनी (C) भामह (D) विश्वनाथ
- 28 विनवृत्तीचे अनुमान कशावरून करता येते?
(A) स्वयंस्वरणावरून (B) अनुभवावरून (C) सांगण्यावरून (D) ज्ञानण्यावरून
- 29 भरताने सांगितलेली रससंख्या किती आहे?
(A) आठ (B) नऊ (C) दहा (D) बारा
- 30 'अनुमितीवाद' कोणत्या मीमांसकाने मांडला आहे?
(A) भरतमुनी (B) भट्टनायक (C) श्रीशंकुक (D) भामह
- 31 'रसविमर्श' या ग्रंथाचे लेखक कोण आहेत?
(A) गंगाधर माडगीळ (B) के. ना. वाटवे (C) मुरंद बारलिंगे (D) अ. वा. कुलकर्णी
- 32 शांत रसाचे समर्थन कोणत्या संताने केले आहे?
(A) तुकाराम (B) ज्ञानेश्वर (C) नामदेव (D) एकनाथ
- 33 प्रेक्षकांच्या मनापर्यंत जाणून मिडणारा कोणता भाव असतो?
(A) नाटयानुभव (B) स्वयानुभव (C) जीवनानुभव (D) यापैकी नाही
- 34 संदेशवहन करणाऱ्या भाषेला कोणती भाषा म्हणतात?
(A) विज्ञानभाषा (B) साहित्यभाषा (C) व्यवहारभाषा (D) जालीभाषा
- 35 वैचारिक वाङ्मयाचा उद्देश मुख्यतः कोणता असतो?
(A) ज्ञान देणे (B) मनोरंजन करणे (C) विनोद सांगणे (D) क्रमणुक हजे
- 36 शास्त्रीय साहित्याची मांडणी कोणत्या स्वरूपाची असते?
(A) सत्य (B) वास्तुमिष्ट (C) ज्ञानात्मक (D) यापैकी सर्व
- 37 सित्यांच्या व्यवहारात आपण जे संभाषण करतो ती कोणती भाषा असते.
(A) साहित्याची भाषा (B) व्यवहाराची भाषा (C) जनित साहित्याची भाषा (D) यापैकी नाही
- 38 सार्वत्रिक अनुभवामाठी कोणत्या सिद्धांचा वापर केला जातो?
(A) प्रतीक (B) प्रतिमा (C) उपमा (D) यापैकी नाही
- 39 भाषेमुळे कोणती प्रक्रिया घडते?
(A) वाचन (B) लेसन (C) विचार (D) यापैकी नाही
- 40 जनित लेखनाचे कोणते गुणविशेष आहेत?
(A) मोदय (B) आनंद (C) मनोरंजन (D) जगत सर्व

Subject Name: SA-100 Marathi (Open) Sahitya Vihar - (EXE-1)-A
(2020_V_2020-2021)

Date: 20/08/2021

उत्तरावधान / सूचना :-

- * Follow the instructions given on OMR Sheet
- * को रज आर शीत रवे सुक्रमेवे राखन करावे

Q.1 152 152
जलसेन साहित्य हे कोणत्या प्रकारचे साहित्य आहे?
A)शास्त्रीय साहित्य
B)व्यावहारिक साहित्य
C)काल्पनिक साहित्य
D)सांस्कृतिक साहित्य

Q.2 152 152
साहित्याचे माध्यम कोणते आहे?
A)शब्द
B)भाषा
C)चित्र
D)दृश्यात्मक माध्यम

Q.3 152 152
जलसेन साहित्य हे कुठले वर्ग असते?
A)शास्त्रीय
B)व्यावहारिक
C)काल्पनिक
D)सांस्कृतिक

Q.4 152 152
जला नूतने निरुपयोगी प्रतिक्रमा होय असे मत कोणी मांडले?
A)जलसेन
B)कादंबरीकार
C)कादंबरीकार
D)कादंबरीकार

Q.5 152 152
भारत विरुद्ध कॅम्ब्रिज हा सिध्दांत कोणी मांडला
A)जलसेन
B)कॅम्ब्रिज
C)कादंबरीकार
D)कादंबरीकार

Q.6 152 152
वैचारिक साहित्याचा उदेश कोणता असतो?
A)निरुपयोगी
B)कारणगुरूक
C)ज्ञान देणे
D)विनोद सांगणे

Q.7 152 152
नित्याच्या व्यवहारात आपण जे बोलतो ती कोणती भाषा असते.
A)शास्त्रीय
B)व्यावहारिक
C)व्यवहाराची
D)व्यावहारिक

साहित्याची

यापैकी नाही

Q.8

इष्ट अर्थानि युक्त असलेली ..... म्हणजे काव्य

- A)पदावली
B)रचना

- C)शब्द
D)यापैकी नाही

Q.9

रमणीय अर्थाने प्रतिपादन करणारे शब्दार्थ म्हणजे काव्य हे मत कोणी मांडले

- A)मम्मट
B)जगन्नाथ

- C)विश्वनाथ
D)वामन

Q.10

कलेसाठी कला या विचाराचे समर्थन कोणी केले

- A)ना. सी. फडके
B)वि. स. खांडेकर

- C)वा. म. जोशी
D)यापैकी नाही

Q.11

कलाण्यापाराचा विस्तार कोणत्या बाबीवर अवलंबून असतो

- A)कलावंत
B)कलाकृती

- C)रसिक
D)यापैकी सर्व

Q.12

यश व 'कीर्ती' हे काव्याचे प्रयोजन कोणत्या मीमांसकाने सांगितले.

- A)मम्मट
B)वामन

- C)रुद्रट
D)यापैकी नाही

Q.13

सर्वसाधारणपणे मनोरंजनपर साहित्य वाचक का वाचतात

- A)करमणूक
B)ज्ञानप्राप्ती

- C)साधना
D)यापैकी नाही

Q.14

रसिक हा मुका कलावंत असतो तर कलावंत हा .....

- A)मुका रसिक असतो
B)बोलका रसिक असतो

- C)वरिल दोन्ही
D)यापैकी नाही

Q.15

साहित्याचे प्रयोजन कोणासाठी असते.

- A)लेखक
B)वाचक

- C)समीक्षक
D)यापैकी सर्व

Q.16

ललित साहित्य कोणत्या प्रकारात लिहिले जाते.

- A)कथा

- C)नाटक

B]कादंबरी

D]यापैकी सर्व

Q.17 152 152
 रीती' हा काव्याचा आत्मा होय हा विचार कोणत्या मीमांसकाचा आहे
 A]वामन C]मगट
 B]रुद्रट D]भागह

Q.18 152 152
 वाच्यार्थ, मुख्यार्थाला कोणता शब्द वापरला जातो
 A]शब्दार्थ C]लक्षार्थ
 B]संकेतार्थ D]यापैकी नाही

Q.19 152 152
 शब्दाच्या किती शक्ती आहेत
 A]दोन C]चार
 B]तीन D]पाच

Q.20 152 152
 लक्षणा ही शब्दांची कोणती शक्ती आहे
 A]पहिली C]तिसरी
 B]दुसरी D]यापैकी नाही

Q.21 152 152
 हत्ती दारावरून गेला. हे कोणत्या शब्दशक्तीचे उदा. आहे
 A]अभिधा C]व्यंजना
 B]लक्षणा D]यापैकी नाही

Q.22 152 152
 अभिधा' या शब्दशक्तीमुळे कोणता अर्थबोध होतो
 A]मुख्यार्थ C]व्यंग्यार्थ
 B]लक्षार्थ D]यापैकी नाही

Q.23 152 152
 रससूत्र' कोणत्या मीमांसकाचे आहे.
 A]भरत C]रुद्रट
 B]वामन D]यापैकी नाही

Q.24 152 152
 विनोदी साहित्यात कोणता रस असतो
 A]करुण C]शृंगार
 B]हास्य D]शांत

Q.25 152 152
 भरताने सांगितलेली रससंख्या किती आहे
 A]आठ C]दहा

उत्तर

प्रश्न

Q.26 लेखक आपल्या अनुभवाची पुष्पविभक्ति ..... त्या आधारे साधता
 A) शब्दांच्या
 B) भाषावैकी वादी

Q.27 साहित्य साहित्यातील अनुभवाचे भटकण कोणते
 A) शब्दांच्या
 B) भाषावैकी वादी

Q.28 कौर रसाचा त्या स्वीभाव कोणता आहे
 A) शोक
 B) हास

Q.29 विना कृपात राहणाऱ्या भावनास काय म्हणता येते
 A) स्वाधीभाव
 B) अनुभाव

Q.30 अंगिक अनुभवात कोणत्या हासवादी होतात
 A) भाववैकी
 B) भाषावैकी

Q.31 कल्प रसाचा स्वाधीभाव कोणता आहे
 A) शोक
 B) हास

Q.32 पोवाडा या काव्यरचनेत कोणता रस दिसून येतो
 A) शोक
 B) हास

Q.33 खोल, समृद्ध, व्यापक अशी जागृती करण्यासाठी कोणते साहित्य उपयुक्त ठरते.
 A) विनोदी
 B) प्रबोधनपर

Q.34 खालीलपैकी कोणता रस सुखात्म आहे
 A) करुण
 B) रोद

B]ज्ञास्य

D]भयानक

Q.35

एकूण व्यभिचारी भाव किती आहेत

A]तेहतीस

B]एकोणपन्नास

C]बेचाळीस

D]तीस

Q.36

अलंकार विचार कोणत्या कालखंडातील आहे

A]प्राचीनकाल

B]शिवकाल

C]गादवकाल

D]यापेकी नाही

Q.37

चित्रकलेचे माध्यम कोणते आहे

A]ध्वनी

B]रंग

C]भाषा

D]द्रव्ये

Q.38

रसग्रहणाला स्वास्थ्याची जरूरी असते असे मत कोणी मांडले

A]वा. ल. कुलकर्णी

B]गो. म. कुलकर्णी

C]अ. वा. कुलकर्णी

D]वा. म. जोशी

Q.39

वाक्य रसात्मक काव्यम ही व्याख्या कोणत्या मीमांसकाची आहे

A]वामन

B]विश्वनाथ

C]कुंतक

D]भामह

Q.40

नाट्यशास्त्र हा ग्रंथ कोणत्या मीमांसकाचा आहे

A]भरतमुनी

B]अभिनवगुप्त

C]वामन

D]रुद्रट

This question paper contains 1 printed page]

A—426—2017

FACULTY OF ARTS

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2017

(New Course)

MARATHI (Optional)

Paper XI

(उपयोजित मराठी)

(Friday, 21-4-2017)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) दूरदर्शन या प्रसारमाध्यमांचे स्वरूप सांगून जाहिरातीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
  - (ii) अग्रलेख म्हणजे काय ? ते सांगून अग्रलेखाचे प्रकार स्पष्ट करा.
2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) मुलाखत म्हणजे काय ? ते सांगून मुलाखत घेणाऱ्या व्यक्तीने कोणकोणती पूर्वतयारी करणे आवश्यक आहे. ते लिहा.
  - (ii) आकाशवाणीवरील उद्घोषणेचे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा.
3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) कार्यालयीन पत्रव्यवहार म्हणजे काय ? कार्यालयीन पत्रव्यवहार करताना कोणत्या घटकांची काळजी घेतली जाते. ते लिहा.
  - (ii) इतिवृत्त लेखन म्हणजे काय ? वृत्तांतात्मक इतिवृत्ताचे स्वरूप स्पष्ट करा.
4. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) : 10
  - (i) प्रभावी सूत्रसंचालन
  - (ii) कार्यक्रमाची पूर्व प्रसिद्धी
  - (iii) टिप्पणी लेखनाची भाषा
  - (iv) दूरदर्शनवरील वृत्तांकन.

A—426—2017

1

This question paper contains 1 printed pages]

S—405—2018

FACULTY OF ARTS

B.A. (Third Year) (Fifth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2018

MARATHI

Paper XI (Optional)

(उपयोजित मराठी)

(Monday, 16-4-2018)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (1) बातमी म्हणजे काय ? ते सांगून बातमीचे मुख्य स्पष्ट करा. ✓
  - (2) जाहिरात संकल्पना स्पष्ट करून, दृग्दर्शनवरील जाहिरातीचे स्वरूप स्पष्ट करा. ✓
2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (1) मुलाखत म्हणजे काय ? ते सांगून मुलाखतीचे प्रकार लिहा. ✓
  - (2) आकाशवाणी माध्यमांचे स्वरूप सांगून निवेदनाचे महत्त्व विशद करा. ✓
3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (1) कार्यालयीन पत्रलेखनाचे स्वरूप सांगून ग्रंथालयातून पुस्तके मिळत नाहीत, त्याबद्दल महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांना तक्रारपत्र लिहा. ✓
  - (2) इतिवृत्त लेखन म्हणजे काय ? ते सांगून इतिवृत्त लेखनाचे प्रकार लिहा. ✓
4. टीपा लिहा (कोणताही दोन) : 10
  - (1) सूत्रसंचालन करताना ✓
  - (2) कार्यक्रमाचे संयोजन ✓
  - (3) माहितीपर टिप्पणी ✓
  - (4) उद्घोषणा. ✓

This question paper contains 1 printed page]

A—146—2019

FACULTY OF ARTS

B.A. (Fifth Semester) (Regular) EXAMINATION

NOVEMBER/DECEMBER, 2019

(CBCS Pattern)

MARATHI (Elective)

Paper IX

(DSE-MAR-I)

(मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास)

(Monday, 2-12-2019)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— सर्व प्रश्न सोडवा.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 15
  - (i) 'लीळाचरित्र' या ग्रंथाचे वाङ्मयीन सौंदर्य विशद करा.
  - (ii) वारकरी साहित्याच्या प्रेरणा व स्वरूप स्पष्ट करा.
2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 15
  - (i) महात्मा बसवेश्वरांच्या वचन साहित्यातील पुरोगामी विचार स्पष्ट करा.
  - (ii) संत एकनाथांच्या भारूडात साकारलेल्या लोकजीवनाचा आढवा घ्या.
3. टीपा लिहा : 10
  - (अ) खालील दोनपैकी एक टीप सोडवा :
    - (i) ताम्रपट
    - (ii) दृष्टान्तपाठ
  - (ब) खालील दोनपैकी एक टीप सोडवा :
    - (i) संत सेना न्हावी
    - (ii) मुक्ताईचे ताटीचे अभंग.

A—146—2019

Time: One Hour

Instruction:

Attempt All Questions.

Max. Marks: 40

- 1 तुक्तेबाचे पुणे नाव तुकराम ..... अदिले होय.
 (A) सन्तोबा (B) चोल्होबा (C) विठोबा (D) दादोबा
- 2 संत तुकराम यांच्या द्वितीय पत्नीचे नाव ..... होते.
 (A) जिजाई (B) राधाई (C) लंबाई (D) गोणाई
- 3 केशवपैतन्याकडून संत तुकरामांना ..... हा मंत्र मिळाला.
 (A) हरे राम हरे कृष्ण (B) बाप राघुमदेवीवर (C) गमकृष्ण हरी (D) हरी हरी
- 4 ..... अपूर्ण राहिलेली अभंगलेखनाची प्रतिज्ञा तुक्तेबांनी पुढे चालवली.
 (A) संत ज्ञानेश्वरांची (B) संत नामदेवांची (C) संत चोखोबांची (D) संत निळंबांची
- 5 'खेडीयाचे गोरपण । तैसे ..... मन'
 (A) परोपकारी (B) दुराचारी (C) अविचारी (D) अहंकारी
- 6 'दापुनी वैराग्याची कळ । भोगी ..... सोहळ'
 (A) आशयावा (B) कवितेचा (C) विषयाचा (D) रसिकतेचा
- 7 असाध्य ते साध्य करिता ..... । कारण अभ्यास तुक म्हणे.
 (A) साध्यास (B) प्रयास (C) अभ्यास (D) दुश्वास
- 8 'ओझेनिया धन उत्तम व्यवहारे । उदास विचारे वेच करी' असा उपदेश कोणी केला?
 (A) संत नामदेव (B) संत तुकराम (C) संत मोरोबा (D) संत ज्ञानदेव
- 9 समर्थ रामदास यांचे मूळ नाव ..... हे आहे.
 (A) नामदेव (B) मूर्याजी (C) ज्ञानदेव (D) नागयण
- 10 'मना सऊजना भक्ती पंधेची जावे' असा भक्तिमार्गाचा उपदेश करणारे संत कोण?
 (A) संत ज्ञानेश्वर (B) संत नामदेव (C) संत तुकराम (D) समर्थ रामदास
- 11 'जागी सर्व सुखी असा कोण आहे । विचारी मन तुमि शोधुनि पाहे' हे संतवचन कोणाचे?
 (A) समर्थ रामदास (B) संत ज्ञानेश्वर (C) संत नामदेव (D) संत सावता
- 12 समर्थ रामदास यांच्या 'मनाचे श्लोक' मधील श्लोक संख्या ..... इतकी आहे.
 (A) 200 (B) 205 (C) 208 (D) 210
- 13 'दासबोध' या ग्रंथाचे कर्ते कोण?
 (A) संत ज्ञानेश्वर (B) संत तुकराम (C) संत रामदास (D) संत नामदेव
- 14 पाहिले ते हकिपा निरुपण । दुसरे ते राजकरण । तिसरे ते सावधपण । सर्वे त्रिषयी ।। ह्या रचनेचे कर्ते कोण?
 (A) संत एकनाथ (B) संत ज्ञानेश्वर (C) मुकुंदराज (D) समर्थ रामदास
- 15 'मगवे परि कितीरूपे उगवे' अशी आदर्श जीवनाची कल्पना कोणी मांडली?
 (A) मुकुंदराज (B) संत ज्ञानेश्वर (C) समर्थ रामदास (D) संत तुकराम
- 16 'त्रयास जीवाचे वाटें भय । त्यानं क्षात्रधर्म करू नये' असा उपदेश कोणी केला?
 (A) समर्थ रामदास (B) संत एकनाथ (C) मुक्तेश्वर (D) संत ज्ञानेश्वर
- 17 पुढीलपैकी मगटीतील पहिला कलाकरी कोण?
 (A) वामन पंडित (B) मोरोपंत (C) मुक्तेश्वर (D) संत एकनाथ
- 18 'श्लोकबद्ध गमायण' कोणी लिहिले?
 (A) मोरोपंत (B) मुक्तेश्वर (C) वामन पंडित (D) शामराज
- 19 'यथार्थदीपिका' या ग्रंथाचे कर्ते ..... हे आहेत.
 (A) संत ज्ञानेश्वर (B) मुक्तेश्वर (C) वामन पंडित (D) मोरोपंत
- 20 ..... कवितेतून वामन पंडितांच्या रसिक आणि पंडित्यपूर्ण व्यक्तिमत्त्वाची ओळख पटते.
 (A) ओवी (B) अभंग (C) असंड (D) आभ्यानक

21 आर्याभारत या ग्रंथाचे कर्ते कोण?

- (A) ग्युनाथ पंडित (B) सामराज (C) भारोपंत (D) रामनरदित

22 ' आर्यापती' या उपाधीने हे पंडितकवी ओळखले जातात

- (A) भारोपंत (B) वामनपंडित (C) मुक्तेश्वर (D) श्रीधर

23 पोवाड्यातून ..... रसाचा आविष्कार होतो.

- (A) करुण (B) वीर (C) भक्ती (D) ज्ञात

24 पोवाडे आणि ..... शाहिगी कवितेचा दोन अंगे होत

- (A) विराण्या (B) अभंग (C) लावण्या (D) श्रौच्या

25 पंडित कवी आणि शाहीर या दोन परंपरांना जोडणारा द्या म्हणून हा कवी ओळखला जातो.

- (A) हेनाजी बाळ (B) अनंत फंदी (C) रामजोशी (D) सगणभाऊ

26 'सुंदरा मनामध्ये भरली' हे लोकप्रिय लावणी ..... याची आहे.

- (A) रामजोशी (B) अनंत फंदी (C) परशुराम (D) हुनाजी बाळ

27 कोणत्या शाहीर कवीचे धरण मोलापूरचे होते?

- (A) परशुराम (B) अनंत फंदी (C) हेनाजी बाळ (D) रामजोशी

28 मराठमोळ्या सुंदर स्त्रीच्या सौंदर्याचे वर्णन करणारी ' लटपट लटपट तुझ चालण मोठ्या नखऱ्याचं' या लावणीचे रचनाकार कोण?

- (A) सगणभाऊ (B) हुनाजी बाळ (C) अनंत फंदी (D) परशुराम

29 'धनश्याम सुंदरा' या अन्नगर लावणीचे कवी ..... हे होते.

- (A) हेनाजी बाळ (B) प्रभाकर (C) परशुराम (D) सगणभाऊ

30 अनंतफंदीचे 'फटके' म्हणजे ..... काव्य होय.

- (A) भक्तीपर (B) उपदेशपर (C) शौरसप्रधान (D) शृंगारिक

31 पुण्यश्लोक अहिल्याबाई होळकर यांच्या उपदेशामुळे लावणीकडून कितनाकडे वळलेले शाहीर कोणते?

- (A) अनंतफंदी (B) प्रभाकर (C) रामजोशी (D) सगणभाऊ

32 अनंतफंदीचे मूळ गाव कोणते?

- (A) सोलापूर (B) खेल्हपूर (C) पिपळनेर (D) संगमनेर

33 'मराठेशाहित्या तेजस्वी पराक्रमाचे नंदादीप' म्हणून ..... ग्रंथाकडे पाहिले जाते.

- (A) आख्यान (B) गौरव (C) वसर (D) तात्विक

34 रचना काळाच्या दृष्टीने सर्वात जुनी वसर कोणती?

- (A) महिषवतीची वसर (B) आजापत्र (C) सभासदाची वसर (D) रामिपताची वसर

35 ..... हे शिवकालातील पहिली वसर होय.

- (A) आजापत्र (B) सभासदाची वसर (C) रक्षेमतागडीची वसर (D) महिषवतीची वसर

36 वसर ..... नव्हे? ऐतिहासिक वृत्तकथन

- (A) भूगोल (B) चरित्रकथन (C) ज्ञातमी (D) इतिहास

37 रामिपताच्या रणसंघामाची सविस्तर वृत्तांत देणारी वसर कोणती?

- (A) भाऊसाहेबांची वसर (B) सभासदाची वसर (C) महिषवतीची वसर (D) आजापत्र

38 भाऊसाहेबांची वसर ..... यांनी लिहिली.

- (A) कृष्णाजी अनंत सभासद (B) रामचंद्रपंत अमात्य (C) कृष्णाजी शामराव (D) त्रिंबक पुरंदरे

39 सभासदांच्या वसरीत शिवाजी महाराजांच्या जीवनातील किती प्रसंगांचे निवेदन केले आहे?

- (A) एकहत्तर (B) ऐशी (C) नव्वद (D) एक्यानव

40 शिवछत्रपतीपासून राजाराम महाराजांच्या अखेरीपर्यंत दरवारी सभासद अमलेला वसरकार कोण?

- (A) कृष्णाजी शामराव (B) कृष्णाजी अनंत (C) मल्हार रामराव (D) रामचंद्रपंत

This question paper contains 2 printed pages|

RA—268—2022

FACULTY OF HUMANITIES

B.A. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

MAY/JUNE, 2022

(New Pattern)

MARATHI (मराठी)

Paper—XI

(मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास)

(Thursday, 16-06-2022)

Time : 10.00 a.m. to 12.30 p.m.

Time— 2½ Hours

Maximum Marks—50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. संत तुकाराम आपल्या अभंगवाणीतून कोणती नैतिक शिकवण देतात ?

10

किंवा

'तुका झालासे कळस' या उक्तिचा अर्थ साधार स्पष्ट करा.

2. 'मनाचे श्लोक' मधून समर्थ रामदासांचे विचार कसे व्यक्त झाले आहेत, ते लिहा.

10

किंवा

'मुक्तेश्वरी महाभारता'चे वाङ्मयीन मूल्यमापन करा.

3. वामन पंडितांच्या 'यथार्थदीपिका' या ग्रंथाची ओळख करून द्या.

10

किंवा

ऐतिहासिक प्रामाण्याच्या दृष्टीने सभासद बखरीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

P.T.O.

॥१॥

४. सोरोपंसाचे वाङ्मयीन कार्य स्पष्ट करा.

10

किंवा

शाहिरा कवितेच्या निर्मिती प्रेरणा सांगून विशेष नोंदवा.

५. टिपू सिंहा (कोभत्याही दोन) :

10

(अ) दासबोध;

(ब) राम जोशी;

(क) शेवाडा;

(ख) भाऊसाहेबांची बखर.

This question paper contains 1 printed page!

B—417—2019

FACULTY OF ARTS

**B.A. (Third Year) (Sixth Semester) (Backlog) EXAMINATION
OCTOBER/NOVEMBER, 2019**

(CGPA Course)

MARATHI (Optional)

Paper XII

(मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास)

(Tuesday, 26-11-2019)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time— Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) संत रामदासांच्या 'करुणाष्टका'तील आर्तता स्पष्ट करा.
  - (ii) संत एकानाथांचा 'भारूड'कार म्हणून परिचय करून द्या.
2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) संत तुकारामांच्या अभंगवाणीतील उपदेशाचे विशेष स्पष्ट करा.
  - (ii) कलाकवी मुक्तेश्वरांच्या वाङ्मयातील सौंदर्य विशद करा.
3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
  - (i) 'रंजन आणि बोध देणाची श्रीधरांची काव्यसंपदा आहे' विधान स्पष्ट करा.
  - (ii) होनाजी बाळा यांच्या शाहिरीचे स्वरूप विशद करा.
4. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : 10
  - (i) शेख महंमद
  - (ii) प्रभाकर
  - (iii) सभासद बखर
  - (iv) पांडवप्रताप.

Time: One Hour

Max. Marks: 40

Instruction:

Attempt All Questions.

XII   202-10

1 भाषा ही..... संख्या आहे.	(A)राजकीय	(B)सामाजिक	(C)भौगोलिक	(D)सांस्कृतिक
2 अँ आणि औं हे दोन स्वर कोणत्या भाषेतून मराठीत आले	(A)इंग्रजी	(B)फारशी	(C)कानडी	(D)अरबी
3 मराठी ही कोणत्या भाषाकुळातील भाषा आहे?	(A)द्रविडी	(B)ऑस्ट्रो- आशियाई	(C)इंडो-युरोपियन	(D)सिनो -तिबेटियन
4 मराठी भाषेतील एकूण स्वर किती?	(A)१४	(B)१२	(C)१८	(D)१६
5 आपल्या मुखावाटे निघणाऱ्या ध्वनींना काय म्हणतात?	(A)स्वन	(B)ध्वनी	(C)घर्ष	(D)अक्षर
6 'घोरान्नी शिपायाला पकडले', या विधानाचा प्रयोग ओळखा?	(A)कर्मणी प्रयोग	(B)कर्तरी प्रयोग	(C)भाव कर्तरी	(D)भावे प्रयोग
7 विभक्तीचे एकूण प्रकार किती आहेत?	(A)आठ	(B)सात	(C)सहा	(D)पाच
8 ने,एक,शी,ही प्रत्यय कोणत्या विभक्तीची आहेत?	(A)चतुर्थी	(B)सप्तमी	(C)तृतीय	(D)पंचमी
9 षठी या विभक्तीचा खालीलपैकी कोणता प्रत्यय आहे?	(A)घा	(B)स	(C)उन	(D)त
10 त्पष्टोच्चारित अनुनासिकाबद्दल काय द्यावा?	(A)काना	(B)मात्र	(C)शीर्षविंद	(D)पूर्णविराम
11 कोणत्या विभक्तीस फक्त अनेक वचनास प्रत्यय आहे?	(A)द्वितीय	(B)चतुर्थी	(C)संबोधन	(D)पंचमी
12 मराठीत कोणत्या विभक्तीला प्रत्यय नाहीत?	(A)पंचमी	(B)प्रथमा	(C)सप्तमा	(D)चतुर्थी
13 ऐतिहासिक भाषा विज्ञानाचा पाया कोणी घातला?	(A)चॉमस्की	(B)ग्रीम	(C)सर विलिम जोन्स	(D)ब्रेडसडोर्फ
14 अर्थ निर्मितीच्या एकूण किती प्रधान शक्ती मानल्या जातात?	(A)तीन	(B)दोन	(C)चार	(D)एक
15 व्यंगार्थ प्रकट करणा-या शब्दशक्तीस काय म्हणतात?	(A)व्यंजना	(B)लक्षणा	(C)अभिधा	(D)लक्ष्यार्थ
16 माषिक परिवर्तन मुख्यतः ..... अंगाने होते.	(A)एक	(B)तीन	(C)चार	(D)दोन
17 पंकज म्हणजे ..... हे उदाहरण अर्थ संकोच्याचे आहे	(A)गुलाब	(B)कमळ	(C)मोगरा	(D)जुई
18 'भाषा आणि संस्कृती' हा ग्रंथ .....यांनी लिहिला.	(A)व. कृ. वन्हाडपांडे	(B)ना. गो. कालेलकर	(C)ए.एम. घाटगे	(D)एस.एम. कत्रे
19 माका -तुका हे शब्द .....बोलीतील आहेत.	(A)कोकणी	(B)व-हाडी	(C)खानदेशी	(D)भालवणी
20 'अर्थसंकोच' या अर्थपरिवर्तनाचे उदाहरण खालीलपैकी कोणते?	(A)मंगळसूत्र	(B)वैद्य	(C)चक्रपाणि	(D)घातपैकी सर्व

This question paper contains 2 printed pages

RA—299—2022

FACULTY OF ARTS

B.A. (Sixth Semester) EXAMINATION

JUNE/JULY, 2022

(New Course)

मराठी (Opt.)

Paper-XII

(मराठी भाषाविज्ञान व व्याकरण)

(Saturday, 18-6-2022)

Time—2½ Hours

Time : 10.00 a.m. to 12.30 p.m.

Maximum Marks—50

N.B. :— (i) सर्व प्रश्ने सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांचा समान गुण आहेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :

(i) भाषा म्हणजे काय ? ते सांगून भाषेची लक्षणे लिहा. 10

(ii) ध्वनी परिवर्तनाची प्रमुख कारणे लिहा.

2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :

(i) अर्धपरिवर्तनाचे प्रकार विशद करा. 10

(ii) प्रनासभंग्य व बोलीभाषा यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :

(i) विभक्तीचा व्याख्या सांगून द्वितीयाचा वाद लिहा. 10

(ii) ध्वनी परिवर्तनाचे प्रकार विशद करा.

P.T.O.

WT

(2)

RA—299—2022

4. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 10
- (i) प्रमाणभाषा म्हणजे काय ? ते सांगून प्रमाणभाषेचे कार्य विशद करा.
- (ii) प्रयोग म्हणजे काय ? ते सांगून प्रयोगाचे मुख्य प्रकार लिहा.
5. घोडव्यात टिपा लिहा (कोणताही दोनवर) : 10
- (i) अर्थभेद
- (ii) कर्तरी प्रयोग
- (iii) आळस
- (iv) पश्टीचा वाद.

This question paper contains 1 printed page.

F-58-2017

FACULTY OF ARTS

M.A. (Second Year) (Fourth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2017

MAHATHI

Paper XIII

(साहित्यसमीक्षा)

(Friday, 21-4-2017)

Time : 2.00 p.m. to 5.00 p.m.

Time—Three Hours

Maximum Marks—75

N.B. :- सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

1. समीक्षा म्हणजे काय ? साहित्य-समीक्षेचे स्वरूप आणि उद्दिष्टे लिहा. 20
किंवा
समीक्षाशास्त्र आहे की कला; चर्चा करा.
2. आरम्भादक समीक्षा म्हणजे काय ? तिच्या मर्यादा नोंदवा. 20
किंवा
मानसशास्त्रीय समीक्षा पद्धतीचे स्वरूप स्पष्ट करून मूल्यमापनाच्या दृष्टीने तिच्या उपयुक्ततेची चर्चा करा.
3. 1874 ते 1920 या कालखंडातील मराठी समीक्षेचे स्वरूप स्पष्ट करा. 20
किंवा
'1960 नंतरची मराठी समीक्षा वेगवेगळ्या वाङ्मयीन प्रवाहामुळे अधिक समृद्ध होत गेली'; सविस्तर लिहा.
4. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : 15
  - (i) आदर्श समीक्षकाचे गुणविशेष
  - (ii) तेनचा सिद्धांत
  - (iii) जीवनमूल्य
  - (iv) बी.सी. मर्डेकर
  - (v) उपयोजित समीक्षा.

This question paper contains 1 printed page]

B—355—2017

FACULTY OF ARTS

B.A. (Third Year) (Sixth Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2017

MARATHI (Optional)

Paper-XIII

(भाषाविज्ञान व व्याकरण)

(Saturday, 25-11-2017)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) सर्व प्रश्नांना समाप्त मुल द्यावेत.

1. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :

10

(i) भाषा म्हणजे काय ? हे सांगून भाषेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

(ii) भाषिक परिवर्तन म्हणजे काय ? हे सांगून उच्चार परिवर्तनाची कारणमीमांसा स्पष्ट करा.

10

2. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :

(i) प्रमाण भाषा व बोली भाषेतील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

(ii) मराठीच्या कालिकभेदाचे स्वरूप थोडक्यात विस्तार करा.

10

3. पुढीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा :

(i) प्रयोग म्हणजे काय ? हे सांगून कर्तरी प्रयोगाची वैशिष्ट्ये सांगा.

(ii) विभक्ती म्हणजे काय ? हे सांगून विभक्तीचे प्रकार सोदाहरण सांगा.

10

4. टिप लिहा (कोणत्याही दोन) :

(i) 'अनुस्वार' संबंधी नियम

(ii) 'ह्रस्व-दीर्घ' संबंधी नियम

(iii) शिवकालीन मराठी भाषा

(iv) अर्धाविस्तार

B—355—2017

This question paper contains 1 printed page|

Y—56—2018

FACULTY OF ARTS

M.A. (Fourth Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2018

MARATHI

Paper XIII

(साहित्यसमीक्षा)

(Tuesday, 10-4-2018)

Time : 2.00 p.m. to 5.00 p.m.

Time—3 Hours

Maximum Marks—75

N.B. :— सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

1. समीक्षा म्हणजे काय, ते सांगून समीक्षेचे स्वरूप सोदाहरण विवेचन करा. 20
किंवा
आदर्श समीक्षकाच्या अंगी कोणकोणते गुण असावेत ते सविस्तर लिहा.
2. "आस्वाद, आकलन आणि मूल्यमापनातूनच समीक्षा साकार होते" चर्चा करा. 20
किंवा
समाजशास्त्रीय समीक्षा पद्धतीचे सामर्थ्य आणि मर्यादा सांगा.
3. इ. स. 1874 ते 1920 या कालखंडातील मराठी समीक्षेचे स्वरूप विशद करा. 20
किंवा
'इ. स. 1960 नंतरच्या समीक्षेने मराठी समीक्षेत मोलाची भर घातली' या विधानाची चर्चा करा. 15
4. टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) :
  - (i) रा. श्री. जोग यांची समीक्षा
  - (ii) फ्रॉईडचे त्रिविभाजित प्रारूप
  - (iii) बा. सी. मर्ढेकरांची समीक्षा
  - (iv) समीक्षा : एक कला
  - (v) साहित्य आणि समाज.

Y—56—2018